

Biyoloji

Dişilerin Değersiz Hediye Düşkünlüğü
Hilebaz Erkeklerle Avantaj Sağlıyor.

Doğadaki bir çok tür için ortak olan bir davranış biçimi, erkeklerin çiftleşme öncesi dişiye “zıfaf hediyesi” vermesi. Bu hediye genellikle yiyecek ya da sembolik değer taşıyan başka cisimler olabiliyor. ABD’deki St. Andrews Üniversitesi’nden iki araştırmacı, çiftleşme sırasında erkek böceklerin, dişilerin gösteriş düşkünlüğünden yararlanıp kolayca kaçtıklarını ve rahatça bulunan

değersiz hediyelerle “üreme yatırımlarını” geçiştirdiklerini ortaya koydu.

Kur yapma ve çiftleşme sırasında sunulan zıfaf hediyeleri besleyici değeri yüksek yiyeceklerden, yaprak ya da ipekten baloncuklar gibi yenemez “sembolik” hediyelere kadar değişiyor. Hediyeler, besleyici, dolayısıyla değerli olduğunda bunların dişiye sağladığı yarar açık. Ancak, bazı türlerin

dişilerinin neden yenemeyen, dolayısıyla biyolojik bir yararı olmayan hediyeler kabul ettikleri bilinmiyor.

Natasha LeBas ve Leon Hockham adlı araştırmacılar, deneylerinde empidid “dansçı” sineklerin erkeklerinin dişilere sundukları değerli (yenebilir) hediye olarak, onun yerine ya daha büyük bir yiyecek parçası, ya da öteki empidid sinek türlerinde revaçta olan sembolik hediyeleri andıran pamuk topakları koymuşlar. En uzun çiftleşmenin, büyük yiyecek parçası sunumunu izlediği belirlenmekle birlikte, dişilerin değersiz pamuk topağına da kanıp, küçük bir yiyecek parçası için uygun uzunlukta çiftleşmeye izin verdikleri görülmüş. Yani, gösterişli ama değersiz, kolayca toplanabilen hediyeler sunan erkekler, bir değerli hediye taşıyan erkekleri topluluktan sürebiliyorlar.

Araştırma, değersiz “sembolik” hediye sunumunun, en azından bazı türlerde erkeklerin, dişilerin besleyici hediyeler konusundaki “açgözlülüğünü” istismar ederek, büyük yiyecek parçalarını andıran değersiz hediyelerle göz boyama taktiklerinin sonucu ortaya çıktığını gösteriyor.

Current Biology, 11 Ocak 2005

Avcı Boceklerin Esnek Diyeti

Uluslararası bir araştırma grubu, kısa dönemli beslenme dengesizlikleri ortamı yaratarak, avcı (etçil) böceklerin yağ ve protein için seçici tercihlerde bulunup değişen koşullara karşın dengeli beslenmeyi başarabildiklerini gösterdi. Oxford Üniversitesi’nden David Mayntz yönetimindeki ekip, beslenme ortamına müdahale ettikten sonra üç omurgasız avcı türünün beslenme davranışlarını gözlemiş. Sözkonusu avcıların biri hızlı bir bokböceği, biri tuzakçı bir “kurt örümcek”, sonuncusuysa ağ ören bir örümcek. Bokböcekleri, beslenme dengesizlikleriyle baş edebilmek için, farklı yağ ve protein bileşenleri içeren gıdalar arasından tercih yapmaya başlamışlar. Kurt örümcekler, protein ya da lipid (yağ) bakımından zengin meyve sineklerinden, hangisine daha çok gereksinim varsa onu daha çok yemeye başlamışlar. Ağ yapan çöl örümcekleri ise, yakaladıkları canlılardan yağ ve protein emme konusundaki tercihlerini, ortamdaki yapay besin eksikliğinin gereklerine göre belirlemişler.

Science, 7 Ocak 2005

Sıçanlar, Değişik Dilleri Ayırdedebiliyor

Bir grup İspanyol araştırmacı, sıçanların da yeni doğmuş ve yetişkin insanlarla, tamarin maymunları gibi değişik dilleri ayırt edebildiklerini ortaya koydu. Journal of Experimental Psychology dergisinin ocak sayısında yeralan araştırmada, Juan M. Toro başkanlığındaki ekip, önce sıçanları Hollanda dilinde ya da Japonca söylenmiş beş saniye uzunluğunda bir cümle duyduklarında mekanik bir kolu bastırmaları için eğitmişler. Daha sonra bir dili tanımaya alıştırmış sıçanlara öteki dilden pasajlar dinletilmiş. Japonca’ya tepki verdiği için ödüllendirilen sıçanların Hollanda dilindeki cümlelere aldırmadığı, aynı biçimde Hollanda dilini tanıyan sıçanların da Japonca’ya ilgisiz kaldıkları belirlenmiş. Sıçanların ayrıca alıştıkları dili “genelleştirme” yeteneği de sergiledikleri, aynı dilden, ama daha önce duymadıkları cümlelere de tepki verdikleri görülmüş. Araştırmacıya göre sıçanlar, bir dille tekrarlayan örüntüleri, bir dile gereksinim duydukları için değil, başka bir evrimsel avantaj sağladığı için geliştirmiş olabilirler. Sıçanların dil tanıma becerileri, kendileri için önemli olan seslerden zamanı anlama için geliştirilmiş algısal becerilerin bir yan ürünü olabilir.

Amerikan Psikoloji Derneği Basın Bülteni, 9 Ocak 2005